

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

філологічний факультет

Кафедра зарубіжної літератури та теорії літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан філологічного факультету
Б. І. Бунчук
“12” серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
Вступ до літературознавства
обов'язкова

Освітньо-професійна програма Українська мова та література

Спеціальність 014 Середня освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Філологічний факультет

Мова навчання українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Вступ до літературознавства» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Українська мова та література» (спец. 014 «Середня освіта (Українська мова і література)»), затвердженої Вченою радою Чернівецького (протокол № 9 від 26 червня 2024 року).

Розробник: Сажина Алла Володимирівна, доцент кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури, кандидат філологічних наук, доцент.

Викладачі: Сажина Алла Володимирівна, доцент кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури, кандидат філологічних наук, доцент; Ісапчук Юлія Вікторівна, асистент кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури, кандидат філологічних наук.

Погоджено з гарантом ОП й затверджено
на засіданні кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури
Протокол № 1 від “12” серпня 2024 року

Завідувач кафедри

Роман ДЗИК

Схвалено методичною радою філологічного факультету

Протокол № 1 від “12” серпня 2024 року

Голова методичної ради
філологічного факультету

Алла АНТОФІЙЧУК

Мета та завдання навчальної дисципліни: формування у студента системи літературознавчих знань і оволодіння первинними навичками системно-цілісного аналізу художнього тексту, дати уявлення про теоретичний ґрунт літературознавчої науки, розкрити її структуру, пояснити складові компоненти літературознавчого аналізу жанрових форм. Навчити самостійно аналізувати художній твір, компетентно оцінювати явища літературного процесу як такого.

Пререквізити: вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях, здобутих під час опанування шкільного курсу з української літератури та зарубіжної літератури.

Результати навчання.

Навчальна дисципліна «Вступ до літературознавства» спрямована на забезпечення та засвоєння таких *загальних і спеціальних компетентностей*:

Загальні:

ЗК 3. Здатність розуміти предметну галузь, застосовувати наукові методи пізнання, впроваджувати інновації, ухвалювати ефективні обґрунтовані рішення та відповідально ставитись до обов'язків.

ЗК 4. Здатність критично й творчо мислити, генерувати нові ідеї, виявляти ініціативу та підприємливість, застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології у професійній діяльності, здійснювати пошук, аналіз та обробку інформації з різних джерел з дотриманням етично-правових норм, здійснювати і презентувати власне дослідження.

Фахові:

ФК 3. Здатність брати участь у різних формах наукової комунікації, вести діалог та підтримувати дискусію з фахових питань.

ФК 4. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі предметної галузі, збирати, аналізувати, структурувати, узагальнювати й інтерпретувати інформацію, перевіряти її достовірність, оперувати нею в професійній діяльності.

ФК 6. Здатність розуміти історико-літературний процес, закономірності розвитку української літератури у світовому контексті, використовувати здобутки українського письменства для формування національної свідомості, світогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.

ФК 7. Здатність здійснювати різноаспектний аналіз художніх текстів, визначати їх жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції і новаторство, зв'язок із історією, фольклором, міфологією, релігією, філософією тощо.

ФК 8. Здатність розуміти специфіку мовознавчих / літературознавчих напрямів і шкіл, здійснювати науковий аналіз філологічного матеріалу, оперувати сучасною мовознавчою / літературознавчою термінологією, інтерпретувати та обґрунтувати погляди різних дослідників щодо відповідних проблем.

У результаті засвоєння змісту навчальної дисципліни студент має набути таких *програмних результатів навчання*:

ПРН 3. Критично й творчо мислити, генерувати нові ідеї, виявляти ініціативу та підприємливість, застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ПРН 6. Застосовувати різні підходи до розв'язання проблем, генерувати нові ідеї та впроваджувати інновації, демонструвати відкритість до ідей та рішень учасників освітнього процесу.

ПРН 10. Аналізувати мовні та літературні явища у взаємозв'язку і взаємозалежності.

ПРН 11. Застосовувати різні види аналізу художнього тексту, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.

ПРН 12. Володіти основними поняттями, концепціями і фактами сучасного мовознавства / літературознавства, вільно оперувати мовознавчою / літературознавчою термінологією.

ПРН 14. Створювати та інтерпретувати тексти різних стилів і жанрів.

ПРН 17. Ефективно знаходити необхідну інформацію, послуговуючись різними джерелами, критично оцінювати та інтерпретувати її, оперувати нею у професійній діяльності.

Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	3	90	30	30			30		екзамен
Заочна	1	1	3	90	8	8			74		екзамен

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Літературознавство як наука. Література як мистецтво слова.											
Тема 1. Літературознавство як наука. Розвиток літературознавчої думки.	6	4	2			2	11	1	1			9
Тема 2. Літературознавча методологія.	6	4	4			2	11	1	1			9
Тема 3. Література як вид мистецтва. Літературно-художній образ.	12	2	2			4	11	1	1			9
Тема 4. Зміст і форма як літературознавчі категорії. Елементи змісту. Структура внутрішньої форми твору.	18	4	6			6	11	1	1			9
Разом за ЗМ1	42	14	14			14	44	4	4			36
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Зовнішня форма художнього твору. Роди й жанри літератури. Літературний процес.											
Тема 1. Зовнішня форма твору. Вірш і проза. Основні системи віршування. Римування. Строфіка.	18	6	6			6	12	1	1			10

Тема 2. Художньо-мовленнєва організація літературного твору. Тропи. Фігури.	12	4	4			4	12	1	1		10
Тема 3. Поділ літератури на роди і жанри.	12	4	4			4	11	1	1		9
Тема 4. Літературний процес та його основні категорії.	6	2	2			2	11	1	1		9
Разом за ЗМ 2	48	16	16			16	46	4	4		38
Усього годин	90	30	30			30	90	8	8		74
Підсумкова форма контролю	екзамен										

Тематика лекційних занять з переліком питань

№ теми	Назва теми
1.1	Літературознавство як наука. Розвиток літературознавчої думки. <i>ПЛАН</i> Літературознавство як наука. Складові частини літературознавства. Допоміжні літературознавчі дисципліни. Літературознавство та інші наукові дисципліни. Короткий огляд розвитку літературознавчої думки від Античності до XIX ст.
1.2	Літературознавча методологія. <i>ПЛАН</i> Значення методології в теоретичних наукових дослідженнях. Основні напрями літературознавства XIX-XX століть. Літературна герменевтика. Літературний твір в інтерпретації рецептивної естетики і поетики. Інтертекстуальність та інтермедіальність.
1.3	Література як вид мистецтва. Літературно-художній образ. <i>ПЛАН</i> Наука і мистецтво. Науково-логічне та образне пізнання світу. Взаємозв'язок літератури з іншими видами мистецтва. Художність як естетична та літературознавча категорія. Хронотоп. Художній образ. Специфіка словесного образу.
1.4	Зміст і форма як літературознавчі категорії. Елементи змісту. Структура внутрішньої форми твору. <i>ПЛАН</i> Форма та зміст в літературі. Тема, проблема, ідея, пафос літературного твору. Поняття про внутрішню і зовнішню форму твору. Система образів літературного твору.

	Сюжет і фабула літературного твору. Композиція та архітектоніка літературного твору.
2.1	Зовнішня форма твору. Вірш і проза. Основні системи віршування. Римування. Строфіка. <i>ПЛАН</i> Вірші та проза як типи художнього мовлення. Силабічна система віршування. Силабо-тонічна система віршування. Тонічне віршування. Рима та її функції в поетичному тексті. Білий вірш. Ознаки строфи. Строфічні та астрофічні форми віршування. Тверді строфічні форми.
2.2	Художньо-мовленнєва організація літературного твору. Тропи. Фігури. <i>ПЛАН</i> Фонетичні засоби увиразнення художнього мовлення. Лексико-синонімічні засоби увиразнення мовлення. Автологія і троп. Види тропів. Фігури поетичного синтаксису.
2.3	Поділ літератури на роди і жанри. <i>ПЛАН</i> Поділ літератури на роди. Історія їх вивчення. Поняття про жанр, різнотлумачення цього терміна. Епос: генезис, родові ознаки. Система жанрів. Лірика: генезис, родові ознаки. Проблеми класифікації ліричних творів, їх жанровий поділ. Драма: генезис, родові ознаки. Жанри драматичного роду. Ліро-епос та інші міжродові й суміжні утворення.
2.4	Літературний процес та його основні категорії. <i>ПЛАН</i> Художній метод, літературний напрям та стиль. Основні художні напрями в історії літератури Нового часу. Літературний процес як предмет теоретичного дослідження. Фактори розвитку літературного процесу.

Тематика практичних занять з переліком питань

№	Назва теми
1	Місце та специфіка літературознавства у контексті наукових дисциплін. <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді.</i> Літературознавство як наука про мистецтво слова. Теорія літератури, історія літератури, літературна критика та методологія як основні літературознавчі дисципліни.

	Допоміжні дисципліни: історіографія, бібліографія, текстологія, палеографія. Зв'язок літературознавства з лінгвістикою. Літературознавство і філософія. Зв'язок літературознавства з психологією, історією, соціологією та іншими науками гуманітарного циклу.
2	Основні напрями та течії сучасного літературознавства. <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тестування</i> Міфологічна школа у німецькому літературознавстві та фольклористиці Біографічний метод. Культурно-історична школа, еволюційний метод Компаративістика (порівняльно-історичний метод) Психологічний напрям у літературознавстві: фрейдизм, архетипна критика Структуралізм, постструктуралізм Проблема розуміння та інтерпретації. Літературна герменевтика. Рецептивна поетика.
3	Художній образ: специфіка, структура, види. <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, творче завдання.</i> Мистецтво як художня творчість. Класифікація видів мистецтва. Специфіка літературного художнього образу. Автологічні та металогічні образи.
4	Літературний твір як художнє ціле. <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, творче завдання.</i> Аспекти цілісності твору. Ідея, тема (тематика), проблема (проблематика), пафос як елементи змісту твору. Образи твору. Наратологія. Конфлікт. Елементи сюжету (експозиція, зав'язка, розвиток дії, кульмінація, розв'язка). Позасюжетні елементи. Паратекст.
5	Художньо-мовленнєва організація літературного твору. Віршування. Строфіка. Звукова організація художньої мови. <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тестування</i> Метрика. Системи віршування: метрична, силабічна, тонічна, силабо-тонічна. Стопа. Види стопи. Строфа як форма організації віршованої мови. Астрофізм, строфоїд. Види строфи. Рондо, рондель, тріолет, сонет. Сукупність звукових засобів художньої мови. Рима і римування. Білий вірш.
6	Лексико-синонімічні та синтаксичні засоби вираження мовлення.

	<i>Вид роботи: усні та письмові відповіді, тестування</i> Художня лексика. (класифікація за часом походження, територією функціонування, за соціальним функціонуванням) Синоніми, антоніми, пароніми як художні засоби. Автологія і троп. Порівняння, епітет, метафора, метонімія. Алегорія та символ. Гіпербола і літота. Синтаксично-стилістичні фігури. Риторичні фігури. Фігури порушення певних логіко-граматичних норм оформлення фрази. Фігури порушення певних логіко-сміслових норм оформлення фрази Художньо-стилістичні прийоми (інтертекстуальні елементи).
7	Специфіка літератури як жанрово-родової системи. Епос, лірика, драма. Ліро-епос та інші міждродові й суміжні утворення. <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді</i> Цілісний аналіз ліричного твору. Аналіз епічного твору. Аналіз драматичного твору.
8	Літературний процес як внутрішньо закономірний, безперервний, складний, суперечливий літературний розвиток, його зумовленість культурно-історичним життям певної епохи. <i>Вид роботи: усні та письмові відповіді</i> Бароко як літературний напрям. Класицизм, його світообраз і поетика у співставленні з літературою бароко. Сентименталізм як прояв розкріпачення особистості в літературі. Поетика сентименталізму. Романтизм як напрям та універсальний світогляд. Реалізм як художній метод і літературний напрям. Модернізм і його художні методи. Постмодернізм. Проблема постмодернізму в сучасній літературознавчій науці.

Завдання для самостійної роботи студентів

№ теми	Завдання
1.1	<i>Законспектувати визначення основних понять:</i> літературознавство, система, історія літератури, теорія літератури, літературна критика, літературознавчий термін, естетика, Бароко, Відродження, Класицизм, Просвітництво. <i>Підготувати інформацію – відповіді на запитання:</i>

	Чому «Поетика» Арістотеля вважається першою і найвідомішою пращуркою всіх підручників з літературної творчості? Порівняти естетичні концепції Платона й Арістотеля. Дати відповідь на запитання «Особливості естетичної думки Середньовіччя». Назвати прізвища теоретиків літератури епохи Відродження. Які ідеї вони підтримували? Які раціоналістичні закони і правила творчості (нормативна естетика) висунули перед словесним мистецтвом представники Класицизму? Назвати особливості просвітницької естетики. Яких представників цього періоду ви запам'ятали?
1.2	<i>Законспектувати визначення основних понять:</i> метод, наукова школа, міф, літературний портрет, позитивізм, фройдизм, психоаналіз, сублімація, архетип, історизм, інтуїтивізм, компаративізм, герменевтика, рецептивна естетика, структуралізм, постструктуралізм. <i>Підготувати інформацію – відповіді на запитання:</i> Характеристика підходів до тлумачення літературної творчості, які поширились у ХХ ст. Чи не застарів біографічний метод для використання у сучасних літературознавчих студіях? Подати психоаналітичну інтерпретацію вірша «Мені тринадцятий минало» Т. Шевченка. Що таке «горизонт сподіваного» у сприйманні літературного твору? Сформулювати основні завдання герменевтики. Рецептивна поетика та її відміна від класичного літературознавства.
1.3	<i>Законспектувати визначення основних понять:</i> мистецтво, література, художній образ, словесний образ, автологія, металогія, гротеск, алегорія, підтекст, символ, хронотоп, сугестія, катарсис, екфразис. <i>Підготувати інформацію – відповіді на запитання:</i> Література і музика. Література і живопис. Література та інші види мистецтва. Довести, що література – універсальний вид мистецтва. Назвати основні функції літератури. Яка функція літератури пріоритетна в сучасному суспільстві? Коли слово перетворюється на образ? Пояснити вислів: «Література – це віртуальна дійсність». Що таке хронотоп у художньому творі? Від чого залежить структура художнього часу у творі? Дібрати зразки, у яких один і той же образ є, відповідно, автологічним та металогічним. <i>Законспектувати статтю:</i>

	Іван Франко Із секретів поетичної творчості // Франко І. Зібрання творів: у 50-ти т.т. К., 1981. Т.31. С. 45-119. <i>Законспектувати статтю:</i> Потебня О. О. Думка і мова // Філософія: хрестоматія (від витоків досьогодення): навч. посіб. / за ред. акад. НАН України Л. В. Губерського. К. Знання, 2009. С.391-403
1.4	<i>Законспектувати визначення основних понять:</i> Зміст, форма, тема, ідея, проблема, композиція, сюжет, фабула, елементи сюжету, конфлікт, зав'язка, розвиток дії, кульмінація, розв'язка, позасюжетні елементи, сюжетотвірні жанри, персоносфера, образ-персонаж, тип, традиційний образ, наратор, оповідач, розповідач, образ автора, образ читача, пейзаж, інтер'єр, портрет, деталь, архітектоніка, паратекст. <i>Підготувати інформацію – відповіді на запитання:</i> На конкретному літературному прикладі показати структуру образу-персонажа. Чи доцільні з погляду «художньої правди», «правди факту» домисел і вимисел у літературному творі? Які традиційні образи вам траплялись у творах сучасних авторів? Продемонструйте систему образів на конкретному прикладі літературного твору. Визначте мотиви повісті «Микола Джеря» І. Нечуя-Левицького. Який з них є основним (лейтмотивом)? Що таке експозиція? Визначте експозицію оповідання «Ялинка» М. Коцюбинського. Де вона знаходиться у творі? Чому можна стверджувати, що розвиток подій частіше буває в епічному або драматичному творі і зовсім рідко у ліричному? Назвати кульмінаційний момент новели «Я (Романтика)» М. Хвильового. Який внутрішній конфлікт відображає кульмінація новели? Що таке розв'язка твору? Чи буває вона відкритою? Чим відрізняється хронікальний сюжет від концентричного? Який тип оповідача у казці «Колобок»? Переказати відому казку, змінивши оповідача.
2.1	<i>Законспектувати визначення основних понять:</i> Тип мовлення, проза, вірш, ритм, метричне віршування, гекзаметр, пентаметр, силабічне віршування, тонічне віршування, ікт, міжіктовий інтервал, дольник, тактовик, акцентний вірш, верлібр, силабо-тонічна система віршування, стопа, ямб, хорей, пірихій, спондей, амфібрахій, анапест, пеон, нарощення, усічення, рима (характеристика рими), білий вірш, римування, строфа, астрофізм, строфоїд, моновірш, дистих, терцет, терцина, катрен, п'ятивірш, сектина, септима, віосьмивірш, октава, дев'ятирядник, спенсерова строфа, десятирядник, рондо, рондель, тріолет, сонет

	<i>Підготувати улюблений вірш, охарактеризувати його риму і римування, визначити віршовий розмір та специфіку строфічної побудови.</i>
2.2	<i>Законспектувати визначення основних понять:</i> Художня фоніка, евфонія, алітерація, асонанс, звуконаслідування, фоносимволіка, художня лексика, архаїзми, історизми, неологізми, індивідуалізми, варваризми, діалектизми, макаронічна мова, жаргонізми, вульгаризми, професіоналізми, синоніми, антоніми, пароніми, автологія, троп, порівняння, епітет, оксюморон, метафора, уособлення, персоніфікація, метонімія, синекдоха, гіпербола, літота, іронія, алегорія, символ, фігури, риторичне запитання, риторичне звертання, риторичне ствердження / заперечення, інверсія, полісиндетон, асиндетон, еліпс, перенесення, хіазм, обрив, анафора, епіфора, симплока, рефрен, підхоплення, ампліфікація, поліптотон, тавтологія, антитеза, антифраза, алюзія, ремінісценція. <i>Виконати завдання:</i> Створити опис ранку, використовуючи фонетичні засоби. Прочитати вірш І. Драча «Балада про соняшник» і знайти у ньому наскрізні метафоричні образи. З'ясувати зміст алегорії у байці Л. Глібова «Вовк та Ягня». Дібрати назви літературних творів, які виражають зміст за допомогою символів. Дібрати зразки тропів і фігур у текстах реклами. У вірші М. Рильського «Мова» визначити тропи та фігури.
7	<i>Законспектувати визначення основних понять:</i> Рід, жанр, жанровий різновид, епос, лірика, драма, ліро-епос, нефікційна література, епопея, роман, повість, новела, оповідання, есе, нарис, міф, легенда, притча, казка, епіталама, панегірик, дифірамб, пеан, мадригал, епітафія, канцона, станси, ода, елегія, псалми, думка, гімн, послання, медитація, пісня, романс, сонет, хайку, рубаї, танка, власне драма, лірична драма, епічна драма, трагедія, комедія, драма сатирів, літургійна драма, міраклъ, ауто, містерія, соті, фарс, фастнахтшпіль, мораліте, комедія дель арте, інтерлюдія, інтермедія, водевіль, мелодрама, трагікомедія, гепенінг, перформанс, флеш-моб, балада, дума, билина, байка, буколіка, еклога, співомовка, поема, мемуари, щоденники, художня біографія. <i>Підготувати інформацію – відповіді на запитання:</i> Різноманіття концептів жанру в сучасній теорії: жанр як «пам'ять мистецтва» (М. Бахтін); жанрова «спіраль» (Н. Копистянська); «жанровий метаморфізм» (О. Червінська). Чому літературні роди не мають чітких меж? Які міжродові форми ви знаєте? Назвати відомі вам епічні жанри. Дайте їм характеристику.

	Чому твір Б. Олійника названий «Ода музиці»? Доведіть його приналежність до цього жанру. Яким літературним родам і жанрам приділено найбільше уваги у «Поетиці» Арістотеля? Підготувати опорні схеми аналізу епічного, ліричного, драматичного творів.
2.4	<i>Законспектувати визначення основних понять:</i> Художній (творчий) метод, напрям, індивідуальний стиль, літературний процес, бароко, класицизм, просвітницький реалізм, сентименталізм, романтизм, реалізм, модернізм, соцреалізм, постмодернізм, традиція, новаторство, запозичення, наслідування, пародіювання, епігонство, варіація. <i>Підготувати інформацію – відповіді на запитання:</i> Міжнародні літературні зв'язки: засвоєння інонаціонального досвіду як фактор становлення оригінальних літератур окремих народів. Постійна взаємодія літератур, літературні впливи, запозичення, аналогії і типологічні збіги. Національна специфіка літератури: ментальність народу як основний чинник, що визначає національну специфіку літератури. Довести, що Т. Шевченко – митець-новатор. Літературний напрям як основа літературної періодизації. Підготувати таблиці – характеристики літературних напрямів.

Контроль виконання та оцінювання завдань, винесених на самостійне опрацювання, проводимо в процесі вивчення тем кожного змістового модуля.

Методи навчання

У роботі використовуємо словесні, наочні та практичні методи навчання, зокрема: лекцію, пояснення, розповідь, бесіду, спостереження, ілюстрацію, демонстрацію, практичні вправи.

За характером пізнавальної діяльності здобувача освіти застосовуємо інформаційно-рецептивний, репродуктивний, проблемний, евристичний, дослідний методи.

Система контролю та оцінювання

Система контролю та оцінювання проводиться в формі поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. У процесі вивчення дисципліни використовуємо такі методи поточного контролю:

- усні відповіді (фронтальне опитування, вибіркове опитування, дискусії, презентації);
- письмові завдання (самостійні роботи, реферати, есе);
- тести.

Формами поточного контролю є індивідуальна та фронтальна перевірка, форма підсумкового контролю – екзамен.

Розподіл балів

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)								Підсумковий контроль (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1 (30 балів)				Змістовий модуль 2 (30 балів)				40	100
T1	T2	T3	T4	T1	T2	T3	T4		
7	7	8	8	8	8	7	7		

Критерії оцінювання:

Оцінка А (90 – 100 балів) або «відмінно» виставляється за відповідь, яка містить вичерпне за сумою поданих знань розкриття усіх запитань, розгорнуту аргументацію кожного з положень, побудована логічно й послідовно, розкриває питання від його нижчих до вищих рівнів, а також містить приклади з художніх текстів, які дозволяють судити про повноту уявлень студента з поставленого питання. Відповідь повинна бути викладена гарною, багатою мовою, відзначатися точним вживанням термінів, містити посилання на засвоєну навчальну літературу.

Оцінка В (80 – 89 балів) або «добре» виставляється за відповідь, яка містить повне, але не вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань, що містяться в білеті, скорочену аргументацію головних положень, допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а розуміння теоретичних питань не підкріплює ілюстраціями з художніх текстів. У відповіді допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів.

Оцінка С (70 – 79 балів) або «добре» виставляється за відповідь, яка містить недостатньо вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення запитань, що містяться в білеті, відсутня аргументація головних положень, допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а наведені приклади з текстів не відповідають теоретичним моментам даного курсу. У відповіді допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів. Крім того, таким балом може бути оцінений студент, який протягом семестру не виявляв відповідних знань з даного курсу, але на іспиті успішно відповів на поставлені теоретичні та практичні завдання.

Оцінка D (60 – 69 балів) або «задовільно» виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань, поверхово аргументує положення відповіді, у викладі допускає композиційні диспропорції, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, не ілюструє теоретичні положення прикладами з художніх текстів. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання.

Оцінка Е (50 – 59 балів) або «задовільно» виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань або за незнання окремого питання із загальної кількості поставлених. У викладі студента допущені композиційні диспропорції, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу. Студент не може відтворити основні теоретичні положення, але наводить окремі приклади з художніх текстів. Мова відповіді рясніє помилками,

наявне неправильне слово- й терміновживання, немає розуміння окремих літературознавчих термінів.

Оцінка FX (35 – 49 балів) або «незадовільно» виставляється у разі, коли студентом на протязі навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання іспиту. У випадку, якщо студент допущений, але його відповідь на іспиті містить неправильне висвітлення заданих питань, помилкову аргументацію, допускаються помилкові умовиводи, неправильне посилання на факти та їхнє витлумачення, мова близька до суржику, він також може бути оцінений незадовільно.

Оцінка F (1 – 34 бали) або «незадовільно» виставляється у разі, коли студентом протягом навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання іспиту. У випадку, якщо студент допущений, але відповісти на поставлені запитання на іспиті він не може або відповідає неправильно, а також не може дати відповідь на жодне із поставлених додаткових запитань, така відповідь оцінюється незадовільно.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

100-бальна шкала	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Пояснення за розширеною шкалою
90-100	Відмінно	A	відмінно
80-89	Добре	B	дуже добре
70-79		C	добре
60-69	Задовільно	D	задовільно
50-59		E	достатньо
35-49	Незадовільно	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34		F	незадовільно з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Перелік питань для самоконтролю навчальних досягнень студентів

1. Літературознавство це наука чи лише система методів дослідження художньої літератури?
2. У чому ж полягає сутність літературознавства?
3. Які чотири взаємопов'язані галузі виокремлюють у літературознавстві?
4. Назвіть етапи оволодіння мовою літературознавства.
5. З якими науками пов'язане літературознавство?
6. Назвіть особливості розвитку літературознавства в епоху античності.
7. Назвіть ознаки літературознавства Середньовіччя.
8. Схарактеризуйте ідею наслідування природи епохи Відродження.
9. На чому оснований принцип відображення дійсності в епоху бароко?
10. Представниками якої епохи були Рене Декарт та Нікола Буало?
11. Назвіть особливості естетики Просвітництва.

12. У який період художню творчість трактували як гру?
13. Назвіть особливості розвитку словесного мистецтва на вітчизняному ґрунті.
14. Назвіть представників теоретичного фундаменту міфологічної школи в Україні та в інших європейських державах.
15. Як трактували поняття *міф* в XIX – XX століттях?
16. Охарактеризуйте суть біографічного методу.
17. Що стало теоретичною основою культурно-історичної школи?
18. Як розглядали художню творчість фрейдисти?
19. У чому суть методики порівняльного літературознавства?
20. Який науковий метод оснований на твердженні, що джерелом твору є неповторне авторське Я?
21. Назвіть витoki літературної герменевтики.
22. У чому полягає суть рецептивної естетики?
23. Яка специфіка структуралізму як літературного напрямку?
24. Що означає постструктуралізм?
25. У чому полягає відмінність між науковим текстом і твором мистецтва?
26. Яким чином відбувається «декодування художнього тексту»?
27. У чому полягає суть емоційної природи сприймання художнього твору?
28. Чому співтворчість, яка реалізується у процесі художнього сприймання, є необхідною умовою функціонування твору?
29. Як різні види мистецтва відтворюють дійсність?
30. У чому полягає специфіка літератури як виду мистецтва?
31. У чому закладена здатність до образотворення?
32. Що належить до конкретних і абстрактних образів дійсності?
33. Чому вважається, що художній образ – це єдність думки і почуття, раціонального й емоційного?
34. Які образи вважаються пластичними, а які ні?
35. Хто є джерелом для створення образів-персонажів?
36. Які два творчі процеси поєднуються у створенні образів-персонажів?
37. Коли тип чи характер набували в літературі живого втілення?
38. За якими критеріями класифікують поетичні образи?
39. Стереотип – це випадкове явище у літературі?
40. Що розуміється в літературознавстві під поняттям *традиційні теми*?
41. Скільки фабул у «Кайдашевій сім'ї» І. Нечуя-Левицького? Назвіть їх.
42. Що лежить в основі сюжету твору?
43. Як називається момент найбільшого напруження в літературному творі?
44. Назвіть всі відомі вам елементи сюжету твору.
45. Яка відмінність між хронікальним і концентричним сюжетом твору?
46. Які існують способи побудови сюжету?
47. Від чого залежить композиція літературного твору?
48. Які особливості композиції у ліричному, драматичному і епічному творах?
49. Назвіть основні епічні літературні жанри.
50. Які ліричні жанри ви запам'ятали?
51. Назвіть драматичні жанри художньої літератури.

52. Проблема термінологічних визначень: метод, школа, течія, напрям, стиль.
Авторська домінанта в художній творчості.
53. Типи творчості. Поняття творчої манери.
54. Категорія напрямів в літературознавстві.
55. Бароко як один із літературних напрямів.
56. Класицизм як один із літературних напрямів.
57. Сентименталізм як один із літературних напрямів.
58. Романтизм як один із основних літературних напрямів.
59. Реалізм як один із основних літературних напрямів.
60. Модернізм як сукупність літературних напрямів.
61. Постмодернізм – філософська основа, засадничі принципи.
62. Літературне життя, його основні складові та учасники.
63. Синхронний та діахронний виміри літературного процесу.
64. Літературний процес у теоретико-літературному та історико-літературному вивченні.
65. Літературний процес та прогрес.
66. «Зовнішні» та «внутрішні» фактори розвитку літератури.
67. Константно-атрибутивне та історично-змінне у розвитку літератури.
68. Проблеми типологізації літературних явищ, творчості, творів.
69. Динаміка і стадіальність у розвитку світової літератури.
70. Літературні спільноти і художні системи XIX–XX ст.
71. Регіональна та національна специфіка літератури.
72. Міжнародні літературні зв'язки.
73. Ключові терміни теорії літературного процесу.

Перелік питань для підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Літературознавство як наука. Складові частини літературознавства.
2. Значення методології в теоретичних наукових дослідженнях.
3. Допоміжні літературознавчі дисципліни.
4. Літературознавство та інші наукові дисципліни.
5. Антична естетика
6. Естетика Середніх Віків та Відродження.
7. Естетика Бароко і Класицизму
8. Утвердження теорії літератури як самостійної наукової дисципліни.
Теоретико-літературна концепція Гегеля.
9. Основні напрями літературознавства XIX–XX століть.
10. Літературна герменевтика.
11. Літературний твір в інтерпретації рецептивної естетики і поетики.
12. Інтертекстуальність та інтермедіальність.
13. Наука і мистецтво. Науково-логічне та образне пізнання світу.
14. Взаємозв'язок літератури з іншими видами мистецтва.
15. Художність як естетична та літературознавча категорія. Хронотоп
16. Художній образ. Специфіка словесного образу.

17. Форма та зміст в літературі. Поняття про внутрішню і зовнішню форму твору.
18. Сюжет і фабула літературного твору.
19. Композиція та архітектоніка літературного твору.
20. Система образів літературного твору.
21. Тема, проблема, ідея, пафос літературного твору.
22. Вірші та проза як типи художнього мовлення.
23. Силабічна система віршування.
24. Силабо-тонічна система віршування.
25. Тонічне віршування.
26. Фонетичні засоби увиразнення художнього мовлення.
27. Рима та її функції в поетичному тексті. Білий вірш.
28. Лексико-синонімічні засоби увиразнення мовлення.
29. Автологія і троп. Види тропів. Простий і складний троп.
30. Види порівнянь. Їх функції у формуванні художньої образності.
31. Метафора, метонімія, епітети. Функції та різновиди.
32. Гіпербола та літота, символ і алегорія.
33. Фігури поетичного синтаксису.
34. Ознаки строфи. Строфічні та астрофічні форми віршування.
35. Тверді строфічні форми.
36. Поділ літератури на роди. Історія їх вивчення.
37. Поняття про жанр, різнотлумачення цього терміна.
38. Епос: генезис, родові ознаки. Система жанрів.
39. Лірика: генезис, родові ознаки. Проблеми класифікації ліричних творів, їх жанровий поділ.
40. Драма: генезис, родові ознаки. Жанри драматичного роду.
41. Ліро-епос та інші міждродові й суміжні утворення.
42. Художній метод, літературний напрям та стиль.
43. Бароко як літературний напрям.
44. Класицизм, його світообраз і поетика у співставленні з літературою бароко.
45. Сентименталізм як прояв розкріпачення особистості в літературі. Поетика сентименталізму.
46. Романтизм як напрям та універсальний світогляд.
47. Реалізм як художній метод і літературний напрям.
48. Модернізм і його художні методи.
49. Постмодернізм. Проблема постмодернізму в сучасній літературознавчій науці.
50. Літературний процес як предмет теоретичного дослідження. Фактори розвитку літературного процесу.

Відповідно до «Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» (протокол №16 від 25 листопада 2024 року) (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/poriadok-vyznannia-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha->

rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-taabo-informalnoi-osvity/) у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та/ або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу.

Рекомендована література

Основна

1. Астрахан Н. Теорія літератури: основи, традиції, актуальні проблеми : навчальний посібник. К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021.
2. Галич О.О. Вступ до літературознавства : підручник. Міністерство освіти і науки України. Нац. університет: Львівська політехніка, 2017. 324 с.
3. Орлова О., Орлов О. Основи літературознавства. Тексти лекцій: навчально-методичний посібник. Полтава: ПНПУ, 2020. 134 с.
4. Пахаренко В. Секрети мистецтва слова. Київ : ВД «Освіта», 2023. 408 с.
5. Ткаченко А. Мистецтво слова (Основи літературознавства). К.: Ліра – К., 2025. 472 с.
6. Ференц Н.С., Товт О.О. Вступ до літературознавства: методичний посібник до практичних занять. Ужгород : ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2023. 30 с.

Допоміжна

1. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія / Пер. з англ. О. Погинайко; наук. ред. Р. Семків. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Barry_Peter/Vstup_do_teorii_literaturoznnavstvo_i_kultur_olohiia.pdf?
2. Білоус П.В. Вступ до літературознавства : навчальний посібник. URL: http://eprints.zu.edu.ua/22600/1/Vstup_do_literaturoznnavstva%20%281%29.pdf
3. Білоус П.В. Вступ до літературознавства. Теорія літератури. Психологія літературної творчості: навчальний посібник. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/22382/1/Biloys.%20Vstyp%20do%20literaturoznnavstva%202009.pdf>
4. Волковинська І.В. Від аналізу до інтерпретації: проблеми тлумачення художнього твору : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2018. 87 с
5. Галета О. Нова словесність: українська література в антропологічній перспективі. Вид-во Українського католицького університету, 2023. 248 с.
6. Галич О.А. Вступ до літературознавства : підручник. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2017. 323 с.
7. Генералюк Леся. Претексти інтермедіальності: вербально-візуальний формат. Київ: Інтерсервіс, 2024. 556 с.
8. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Чернівці: Золоті литаври, 2001.

9. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : Академія, 2007.
10. Моклиця М. Вступ до літературознавства : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2011. 468 с.
11. Сажина А. Мотив війни в сучасній українській мережевій мікропоезії. *V Міжнародна наукова конференція «Аналіз та інтерпретація художнього тексту: проблеми стратегії розвідки»* (Київ, 16–17 травня 2024 р.) Тези доповідей. К.: УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. С. 76-80.
12. Слово. Час. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. / За ред. М. Зубрицької. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Antolohiia/Slovo_Znak_Dyskurs_Antolohiia_svitovoi_literaturno-krytychnoi_dumky_KhKh_st/
13. Тичініна А.Р. Сучасні методологічні практики: навчально-методичний посібник; передмова О.В. Червінської. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, 2018.
14. Ушкалов Л. Що таке українська література. В-во: Старий Лев. 2023. 454 с.
15. Червінська О. В. Аргументи форми: монографія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015. 383 с.

8. Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. <https://archer.chnu.edu.ua/>
3. <https://ukrlit.net/info/index.html>
4. <http://poetyka.uazone.net/>
5. <https://onlyart.org.ua/dictionary-literary-terms/>
6. <https://www.ukrlib.com.ua/dic/>

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxpbs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf